

NÉZETEM SZERINT

Hol végződik az én? Hol kezdődik a te? Miként folytatódunk mi övele? Az életünk, a történetünk, a lelkünk valóságos átjáróház. Vagy közlekedőedény. Mindenesetre igen titokzatos, folyondáros halmazati szerkezet; lüktetését, járását, működését leginkább a költők értik. Legalábbis ők igyekeznek róla valamit megvallani. Mint **Eörsi István** a *Jolán és a férfiak* című művében.

Milyen különös körforgás volt az, amire ebben a tévéjátékban a szokottnál jobban oda kellett figyelni. A történetláncolat szálait, mint egy mai leszegényedett Pénelopé, tekergeti, sodorgatja lelke rokkáján Jolán. Annyiból azonban gazdag, hogy sok mindent képes magába fogadni és kibeszélni magából. Ahogyan maga mondja, kielégítő sztorijai vannak a férfiakra — a férfiakra. Mindazokról, akik megnyílnak előtte, és testében-lelkében megmelegszenek. S akik eközben egymás kezére, agyára, szívére játsszák át Jolánt. Mert, ahogyan, ha jól emlékszem, Brassai, az örök jegyzetelő filosz megjegyzi, a férfiak csak a nők által ismerse- nek meg.

Ebben lehet igazság, hiszen a nők alkatuknál és emberi rendeltetésük- nél fogva befogadók. Ugyanakkor a mese is az ő szájukból a legédesebb. Még az olyan emberileg, történel- mileg keserűek is, mint amilyenek Jolán áramoltat, mert ilyenek- re tanítja őt a legmostohább mos- tohája, az élet. Meg a férfiak.

— Péter megtagadta Jézust, nem engedett be... — Győző vissza akart vinni az intézetbe... — Ernő azért szereti a nőket beszélgetni, mert addig ő pihenhet... — panas- solja egyiknek a másiktól. Sze- gény, szegény Jolán. Ágya sincs olykor... Kádrájó Pomázon. S ha a férfiak beszélgetik, és emiatt le- kési a Hévet, még a kádig sem jut el.

Korunk értelmiségei dongják kör- rül, akiknek a szerelme elvérzik a legkisebb karcolásra, de ő magában mélyen átéli őket, sorsukban oszto- zik. Pokrócos beszélőkre jár. Jolán furcsa drámai hős; olyan negatív öntőforma, amelybe a férfiak bele- lötyentik a legintimebb és a leg- őszintébb énjüket, s ezzel akarva- akaratlan föloldódnak Jolánban. Őbenne pedig mindegyikük egybe- mosódik.

— Meg nem tudnám mondani, melyikük melyik... — tesz vallo- mást a végén Jolán. S azt szűri le mindannyiuk életéből: — Minden megoldódik, ha az ember életben marad. És minden bemocskolódik, ha az ember életben marad... Eb-

ben foglalja össze **Eörsi**, aki kétség- telenül maga is Jolán szellemi fog- lya, a filozófiáját. S ki tagadhatná igazát?

Olyan egyszerre gyöngéd és har- cos médium áll a tévéjáték köz- pontjában, akinek van ereje és gon- dolata az életben maradáshoz és az életben tartáshoz. Akiben ötszázas égő izzik. Ez a szerep még a sors

képére. Hogy beleírjon előre egy- két eligazító betűt. Netán váltha- tott volna néhány szót egymással előljáróban az író és a rendező? Úgy jobban bízhattak volna művük megtartó erejében. Megvilágítha- ták volna, hogy a jolánokra szük- ségük van a férfiaknak. Mert, ha néha bonyolultabban is a kellett- nél, segítik értelmezni embervoltu-

Jolán és a férfiak. Margitai Ági és Máté Gábor főszereplésével a Gyulai Várszínházban és a Játékszínben már játszották **Eörsi István** darabját. Képünk a Játékszín előadásán készült

által is *Margitai Ágira* várt. Érez- tük minden szaván és mozdulatán a tisztító megszenvedettséget. Ács János természetesen ráépítette ren- dezését, s *Vallai Péter, Máté Gábor, Mertz Tibor, Katona János, Bajor Imre* még akkor is Margitai véráramának az ereibe voltak be- kapcsolva a játékukkal, amikor Jo- lán a színen sem volt. Szinte beszé- des szerepe volt az előadásban *Ka- mondy Ági* izgalmas zenéjének.

Mindazonáltal valamit kötelező- nek tartok hozzátenni ehhez a fa- nyar késő esti csemegéhez. A néző odaadó. A néző szórakozni akar, ha hagyják. De egyáltalán nem harag- szik, még ha beleegyezésén vagy akárcsak tudtán kívül történik is, amennyiben titokzatos erők él- ményhez juttatják hozzá. Ám, ha a vízszintes és függőleges rébuszok közül nem egykönnyen jönnek ki a betűk, lehet, hogy föladják idő előtt.

Bizony isten, nem kedvelem az agyonmagyarázó föl- vagy levezeté- seket, a még legillatosabb lábjegyzeteket sem, egy-egy nehezebb mű bemutatása előtt vagy után. Ami- ben van azért részünk. Most mégis kellett volna valami. Talán, hogy a tévéjáték előtt föltűnjék a képer- nyőn egy kéz, amelyik odavezeti a már fáradtabb avagy e munkára már kevésbé fogékony néző értel- mi és érzelmi ceruzáját a játék tér-

kat. Ámbár lehet, hogy a bonyo- lultság egy irodalmi és televíziós stilizáltság keretei között az egysze- rű igazságok jobb megértése felé vezet.

Ezek közül csak az egyik és nem is a legfontosabb, hogy nemcsak a férfiaknak van szükségük jolánok- ra, hanem a jolánoknak is a férfiak- ra. Ha valamitől aztán, ettől kerek ez a világ. Csak **Eörsi** művében kissé eliptikusan tér vissza önma- gába. Vagy inkább négy-, öt-, hat- szögűen. Ám biztosan.

Köszönjük, egyébként kellemes hétvégénk volt. Sportos vikendünk. A jolánok nevében, kellő fölhatál- mazás híján, persze nem nyilat- kozhatom. De az ellenkező neműek erőnléti feltöltődéséhez nagy segit- séget nyújtott a *Miss Hungary 1990* döntőjének közvetítése. Amíg ilyen szépek a lányaink, szebbnek látjuk a jelenünket, talán még a jövőn- ket is. S van-e férfi e földön, akit ez ne sarkallna jobb teljesítmé- nyekre? Tizennégy ránk mosolygó tündér huszonnyolc Napzárta dop- pingerejével ér föl. De legalábbis édes ostyául szolgálhat, hogy beve- gyük azok eszmecseréinek keserű piruláit.

Tartozom bevallani, hogy már egy ideje keleti kényüreként élek a házhoz szállított szépségválaszték

A polip. Újabb tizenhárom részben folytatódik a nagy sikerű olasz tévéfilmsorozat. A főszereplő (baloldalt) Michele Placido az első részben

szolgáltatásának áldásával. Amióta rám nevet huncutul a műhold. Bele-belenézek például az RTL-adó *Tutti Frutti* műsoraiba. Aki már látta ezeket, tudhatja, mit nyújt ez a program lenge látvány tekintetében. Egy óhajom maradt kielégítetlen. Ha egyszer láthatnám, miként választják ki e megejtő vonalú hölgyeket az aspiránsok százai közül! Vajon a zsűri zárt ajtók mögötti ülései után ott is vértócsák maradnak-e a szavazás kemény ütés- és szúrásváltásai következté-

ben? Ez a kíváncsiság azonban csak most keletkezett bennem, amikor a magyar szépségverseny nemzetközi zsűrijének az elnöke így ecsetelte döntéshozataluk hevességét.

A Tutti Frutti zsűrije annyiból lehet könnyebb helyzetben, hogy nem kell a hölgyek szépségi és kecsességi pontjaihoz hozzáadniuk alsó-, közép- és felsőfokú nyelvvizsgálóknak a számát, mivel azok nemes, emberbaráti szolgálatuk során a képernyőn a világ egyetlen nyel-

vén sem szólalnak meg. Rendelkeznek egyébbel, ami beszél helyettük.

Mindenesetre, ha tutti frutti nem is, de a szépségkultusz alapvető jelentőségű gyümölcse, az alma a mi szépségversenyünknek is szimbolikus emblémája (hogy magyarul fejezzem ki magam). Talán mert a magyar almának — mosolygós gömbölydedsége folytán — máris vagy még mindig híre van a világban. Aki ezzel a megejtő figyelemmel nézte a szépségkavalkádot, biztos ráharapott, s így a nyári strandszezon beköszöntéig hamvasságból és gömbölydedségből a kellő vitamennyiséget bespájzolhatta magába.

Szabad a pálya címmel Skála sportvasárnapot görgetett a pünkösdvasárnapi műsor. A skála szó minden reklámhordozói értelem nélkül is helyénvaló volt. Valóban széles skálán folyt a bolondozás, a szórakoztatás. Gladiátorok küzdöttek egymással, hogy a néző, egyetlen porcikájának a megmozdítása nélkül, a testedzés szépségének és hasznosságának a tudatára ébredjen. Az ilyesmit még nem is olyan régen spartakiádnak nevezték. Mára már ez a megnevezés is a rossz emlékezetű fogalmak közé tartozik.

Nem mondom, kicsit fáj, hogy a „SZUR-tusában” az aktorok 7:1-re kitömték a firkászokat. A legtöbb-ször nem is néztem oda. Amikor pedig odanéztem volna, *Vitray* gyorsan átkapcsoltatott a porölyhajítósdira. Így valahogy túléltem a csapást. A teljes vigaszt az esti gálaműsor jelentette. Grandiózus volt. Hányat kell még aludnunk a jövő évi sportvasárnapig?

Sas György

Naptévé: SZÍNORGIA

Színes a Naptévé, akár a világ, izgalmasságát a konkurencia oldaláról minapában *Horváth Ádám* rendező ismerte el, aki vendég volt szerdán reggel. A színességhez — hadd jegyezzem meg — nagyban hozzájárult, hogy egész reggel ott vendégeskedett, alkalmi kommentátora volt egy-egy műsornak. *Forró Tamás*t még finoman helyre is igazította, amikor *Farkas Bertalan* úrhajóshoz egy kevésbé korrekt kérdést intézett. Gyanítom, a riportermáskor is szívesen fogadna ilyen kollegiális és helyénvaló kiigazítást.

És — ha már a színességet hoztam szóba — szögezzem le rögvést, az eddig egyetlen magyar úrhajós

is érdekes folt volt ezen a tarka palettán. Valamiképpen megidézte azt a rendszert, amelynek hazugságtengerében olyan jelentékeny szerephez jutott az úrkutatás is, s amely a hőst arra használta, hogy hatalmának mítoszát akár az „égiekig” vezesse föl. Ezt a rendszert egyébként megidézte egy másik képsor is, az, amelyet Kádár János sirjánál vettek föl, ahol holtában is tisztelői születésnapjára emlékeztek. „A múltat végképp eltörölni” — énekeltek ezek az emberek, és talán nem vették észre, hogy éppen ők képviselik a múltat, óhajuk ennyiben (de csak ennyiben) a nemzet egységes óhajával találkozik.

Mivel, mint mondtam, színes volt ez a szerdai forgatag, az új is megjelent, a legfrissebb korosztály a politikában, azok, akiket — és ez már tény — a holtában tisztelt rendőrpribékjei a parlamenti pad-sorokba botoztak. Erről hallgatott szerényen *Deutsch Tamás*; de az eltörlendő múlt iskolájából ugyancsak idevetődött köztársasági elnök, *Göncz Árpád* szólott is róla, rá jellemző módon: etikai fölvetésben.

Ez bizony színorgia. Minden szín egyszerre a palettán és a vásznon. Vagy valóban csak a szürkének az árnyalatai lennének, ahogy azt az elnök jelezte volt?

Fábián László